

Visoko pod streho sedi v mačni mansardi suh, sključen starec pri zvezeni mizu; ohlapna halja brez šva mu odvra koščene ude; na golih nogah nosi sandale; lica so mu usadla, velka rdeča nabrekala in brez trepalnic; od silastega mesu mu visi kaplja; vrnad tenikih ušes mu škrilita šopu sivih las; očiroke pleše se mu odvija pač svetlobnih kraljev, ki šklicojo v očamežljivo zvedavostjo skozi malo okence na poševni steni.

Želerna rešetka stoji od zidu do zidu; za rešetko starec, pred njim policist. To prijaznih stolih in potleh leži grnade starih, debelejih knjig s čudnimi, prečudnimi naslovimi; kakhe kljuke so to, milost božja! In pred starem na mizi prav takca knjiga, s prav takimi ključami, in mož celo čita iz nje in glej — rahla rdečica mu plane za hip vseh la lica, okrog se mu vije v medlem voju in koščeni prostje mu nervozno pigravajo..... Zatohel vorij po preperelom psnjirju je razlit posobi.

Orke stopnice zaškrpljejo pod koraku, zamolhlo manjanje — prilajen šepet — vrata se boječe, odpro; gruča ljudi se oklevajo, gnete med podboji. Najkorajžnejši se orci in stopni nasprej, zanjim ostali. Videti jimi je, da niso iz naših krajev, oddaleč so prišli, pa skoje pred rešetko in buljijo s plašno-glupimi očmi na čudni stvor v kletki in z grozo si šepečejo:

„Lej ga, v grških bukvah bere, skršno!“

„Gorje, če vide, vrdihne drugi.“

„Tremalo je en policist, zastoka tretji, trije bi morali biti.“

Starec pa čita in čita, zapušča zdaj pa zdaj beležko v zvezek poleg sebe, pogleda v drugo, se debeljajo knjigo, pa čita dalje in prav nič ne izdi, kaj se godi, okrog nječega — — —

Tuji zapustiš sobo; še molča, še jih drsi strah in komaj na teki, v splnjenem svetu jih presti mora in jerik se jem razveri — — —

Poslednjeni humanisti,

Tako nekako se bo začelo prvo poglavje v komarju bližnje bodočnosti; poslednji humanist. nisan bo za izobraževne sloje; naklada bo kopnela še sreč v maju; v treh tednih bo treba nove izdaje. Že lankarjeva krožna bo ravno bledela ob tolikem uspehu.

Mnenja do humanističnih študij raste; vedno glasneje zvene klisci, kako nepotrebno in nepraktično je učenje klasičnih jezikov, posebno opričino, tega španškega škorja, ki učelajo varj rabljiv-pedagoški nesrečno mladino. Uvod za to mnenje je - navidez - stor; ne bom jih premleval; najboljši pa ni "moderni duh čuda"; tudi ne "potrebu praktične izobrazbe", temveč ~~zalosno neumavanje in plitkošč~~, ki ne vidijo preko krovinka ~~ni~~ ne ve, kaj je postalo človeštvo, od kar je ima svoje korenine v antiki in kaj bi bilo brez nje. Četrti pa jo zlovesči skovirju, pa ne vedo, da bi bila moščanska strokovna izobrazba duševni gibkosti na kvar, da bi tpel globiji estetski razvor o življenju in njega nobenih vrednotah; da bi gojenje praktičnih znanosti brez protutezi v humanizmu izsustilo živi vir, ki zajema iz njega harmonično zaokrožena izobrazbo; ~~skovirja~~ pa ne vedo, da sloni poglobljenje duha, sistematsko duševno delo, filozofske misljenje, smisel za lepoto in umetnost, ogutenje in klesanje značajev v pretežni meri na humanističnem študiju.

Toda pris tén anáqhen ud' Ares anthistatai; preveč jih je, ki globajo; ali vsaj nekaj naj bi ostalo; če bodo res kmalu zaprli v kletko poslednjega čudaka, ki bo čital Homerja v izvorniku, naj bi živeli klasični mojstri vsaj v prevodih dalej; morda bo le segel kdor ~~kutnjakom~~ po njih; ne bo segel v prazno; polno prgiče zlata in biserov bo zajel.

Te misli so me nagnile, da sem poskusil presoditi na domačo nivo grandiornega Šopshoklovega Kralja Odissa; razven tega sem si dejal, da pomagam s tem ~~zadolabiti~~ široko vzel v slovenski prevodi književnosti; in to je potrebno; baš v slovenščini, najlepšem ju-

gostovanskem jeriku, bi morali predvsem imeti prevode vseh umetnih del obih klasičnih književnosti.

Te par besedi o slovenski suknji opških lastnih imen. Stojim s Ž. miniskom na stališču, da je lastno ime neoporečna in nedotakljiva posest nosilceva, ki je ne ~~preizkrenijati~~, kakor ~~kastnega listka~~ zato ostani imenovalnik v prevodu neizkrenjen, v očivnih sklonih pa se prilagodi pravilom domačega jerika. Tudi pravopis ostani izvirnik, v kolikor dopušča potreba transkripcije; mnogo manj mi bude v oceni tuje ime v svoji suknji nego v slovenskem jopiču stujo čepicor-konicu; Breznik in Dokler sta tu sredi pota obstala. Slovensčina je že količno krepka, da prenese to pzero.

Največ težkoč, včasih prav repremaglejivih, mi je delalo preverjanje zborov, nekoliko radi težko umljivih partij, ki so imajo tekst po-kvarjen, ker več radi kakhe materije, ki se je moju še nerodnu roki pri prekravanju bidovralno ~~uskladjata~~. Da mi ne gre prepovedevati v izvirnem ritmu, ki bi ga bilo treba za slovensčino itak ~~suoči~~ ponarediti, mi je bilo jasno; naj bo kakor že, v starih ritnih kipi naš jerih silo, zato sem v prevodu ritem prilagodil vsebini; ali je prav, da sem se odločil zapiramo, o tem naj sodijo drugi. ♦ Ne kajim, da se je vognedilov vsled tega kušinkam kakha šablonica in da se mi je izvirnikova misel včasih razblnila, posebno ker odsevi tudi po zunanjih oblikih odgovarjajo spremom; toda errando-discimus in drugič bo boljše.

Končno se moram zahvaliti gospodu dr. Gloncuju za več dragocenih nasvetov in popravkov.

Itaj, v juliju 1921.

Prilagatelj.